

54260204 : สาขาวิชาพัฒนศึกษา

คำสำคัญ : แนวทางการอนุรักษ์และสืบทอด/ภูมิปัญญาว่าวไทย

อารีรัตน์ พุฒิรุ่งโรจน์ : แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาว่าวไทย.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.ธีรศักดิ์ อุ๋นอารมย์เลิศ , รศ.ดร.นรินทร์ สังข์รักษา และ ผศ.ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม, 382 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาว่าวไทย 2) เพื่อศึกษาการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาว่าวไทย 3) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาว่าวไทย โดยเลือกศึกษาภูมิปัญญาว่าวไทย วัดพระศรีอรุณย์ ตำบลบ้านเล็ก อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นพื้นที่ศึกษา ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ปราชญ์ด้านภูมิปัญญาว่าวไทย ผู้ที่เล่นว่าวเป็นอาชีพ และผู้ที่มาเล่นว่าวเป็นการพักผ่อน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ควบคู่กับการทำบันทึกภาคสนาม โดยผู้วิจัยใช้การศึกษาคำวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างโครงสร้างข้อสรุป

ผลการศึกษาพบว่า ภูมิปัญญาว่าวไทยประกอบด้วยความรู้ทั้งทางด้านศาสตร์และศิลป์ ซึ่งแฝงด้วยคุณค่าหลากหลายด้านอันส่งผลต่อการดำเนินชีวิต แต่ด้วยท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ภูมิปัญญาว่าวไทยถูกลดบทบาทลงกลายเป็นภูมิปัญญาที่ขาดผู้สืบทอด การถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่นจึงขาดหายไป ขาดการได้รับความสนใจจากหน่วยงานและบุคคล เป็นผลให้การดำเนินงานการอนุรักษ์ภูมิปัญญาว่าวไทยจึงควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสถานศึกษา โดยการจัดเก็บรวบรวมความรู้เรื่องว่าว มีการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ สื่อการเรียนการสอน จัดตั้งให้มีการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบขององค์กร จัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาของชุมชนเพื่อก่อให้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ร่วมกัน มีการบูรณาการเสริมสร้างหลักสูตรการเรียนรู้อุบัติภูมิปัญญาว่าวไทยในระบบการศึกษา สนับสนุนการสร้างครูภูมิปัญญาด้านว่าวไทยให้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งควรมีการประชาสัมพันธ์การจัดงาน การละเล่นว่าวและเรื่องการจัดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนเพื่อยกระดับภูมิปัญญาว่าวไทยให้เป็นกีฬาสากล และเป็นวัฒนธรรมโลก

ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2556

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

54260204 : MAJOR : DEVELOPMENT EDUCATION

KEY WORD : WAYS OF PRESERVE AND KEEP ON THE LOCAL WISDOM OF THAI KITES
AREERAT PUTIRUNGROJ : METHODS TO SUPPORT CONVERSATION AND
INHERITANCE OF THE LOCAL WISDOM OF THAI KITES. THESIS ADVISORS :
ASST.PROF.THIRASAK UNAROMLERT,Ph.D., ASSOC.PROF.NARIN SUNGRAKSA, Ph.D.
AND ASST.PROF.CHAIYOS PAIWITTAYASIRITHAM,Ph.D. 382 pp.

This research has used quantitative research method aiming to; 1. To study local wisdom and value of Thai kite, 2. To study the conservation and inheritance of Thai kites and 3. To study methods to support conservation and inheritance of local wisdom of Thai kites. The researcher has chosen Phra Sri-Arn Temple, Ban Luak sub-district, Photaram district, Ratchaburi, and Samrong Temple, Samrong sub-district, Nakhon Chaisri district, Nakhon Pathom to be the research areas in order to study the local wisdom of Thai kites. The interviewees are experts of Thai kite making, professional Thai kite players, and those who play as leisure activity. The tools used in this research are non-structured interview, as well as notes from field trips. The researcher conducted document analysis, participant observation and in-depth interview using triangulation method to cross-check the information. Then the researcher analyzed quantitative data by using analytic induction and by making summary structure. The results are as follows;

The local wisdom of Thai kites is consisted of both knowledge of art and science. Its hidden values have influenced people's life style. The main two values of Thai kites are as follows; firstly, individual personal development as those who inherited and participated in Thai kite activities learned to improve their development physically, mentally, intellectually, morally, socially, and traditionally. Secondly, personal philosophical improvement as there is hidden ideas of teaching people how to be morally and ethically a good person in accordance to the religious principles.

Nevertheless, as the world is changing, the wisdom of Thai kites has been facing difficult situation due to the decrease of inheritors. The knowledge passed on from one generation to the next is also disappearing. Furthermore, there has been no real interest from any department or individuals, and the conservation is being conducted in very small circle. Therefore, the conservation of Thai kites should be supported by the government, private sectors, civil sectors as well as educational institutes. There should be a set of committees acting as an organization to maintain the wisdom and conservation, in order to gather all the knowledge of Thai kites and start up different forms of presentation such as books and educational materials. Collaboration in form of an organization to establish a community learning center for local wisdom could be implemented. This will further raise awareness in conservation among the people. The wisdom of Thai kites should also be included in Thai educational system building up more support to Thai kite experts and identifying them as teachers to bring up awareness of conservation of this tradition. Apart from this, more events focusing on Thai kites could be introduced as well as holding forum to publicize and to uplift the local Thai kites to be a universal sport, and even to the international culture.

Department of Education Foundations

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2013

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาว่าวไทย เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผศ.ดร.ธีรศักดิ์ อุ่ออารมณฺ์เลิศ รศ.ดร.นรินทร์ สังข์รักษา ดร.อุยง วีระนาวิน และ ผศ.ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ที่กรุณาอนุเคราะห์เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และควบคุมดูแลวิทยานิพนธ์ตลอดจนเป็นผู้ที่คอยชี้แนะจุดบกพร่องต่างๆตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาวิจัยและการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูล อีกทั้งเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นให้ทำผลงานจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อุยง วีระนาวิน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.สมชาย ลักษณ์อนุรักษ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือและแก้ไขในจุดบกพร่องต่างๆเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านพระครูวิทิศพัฒน โสภณ, พระปลัดประพจน์ อยู่สำราญ, คุณประสิทธิ์ พลเสวีนันท์, คุณพนัส เทียนศิริ, คุณชัยพัฒน์ รัตนเจริญพงศ์, คุณสัญญา พุทธลาภเจริญ ตลอดจนผู้ที่มาเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาว่าวไทย และผู้มาเล่นว่าวเพื่อการผ่อนคลาย ในสถานที่ต่างๆที่ไปทำการเก็บข้อมูล ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ คำเสนอแนะต่างๆอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้ ทั้งในเรื่องข้อมูลทางวิชาการ แง่คิดและประสบการณ์อันมีค่า ตลอดจนความรักที่มอบให้เสมือนเป็นลูกหลานและความเป็นกันเองที่มอบให้

กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับแรงบันดาลใจที่อยู่เบื้องหลัง ทั้งเป็นผู้ผลักดันให้ก้าวไปสู่สิ่งที่ดีที่สุด กราบขอบพระคุณสำหรับทุกๆสิ่งอย่างที่เป็ในวินนี้ กราบขอบพระคุณที่คอยดูแลทั้งในเรื่องการใช้ชีวิตและเรื่องการเรียนรู้ กราบขอบพระคุณ คุณวุฒิชัย คุณสุภาวดี พุฒิรุ่งโรจน์ ผู้เป็นบิดามารดาของผู้ศึกษาวิจัยเล่มนี้เป็นอย่างสูง

สุดท้ายขอขอบคุณคุณทรงยศ สาโรจน์ สำหรับคำแนะนำต่างๆที่มีคุณค่าและคอยเป็นกำลังใจให้กัน เป็นแรงผลักดันให้มุ่งมั่น ขอขอบคุณเพื่อนๆพัฒนศึกษาภาคปกติรุ่น 9 ทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ เป็นสิ่งดีๆ เป็นความรักดีๆที่มีให้แก่กัน อีกทั้งเป็นผู้ช่วยเหลือในการเดินทางไปยังสถานที่ศึกษาภูมิปัญญา และขอขอบคุณทุกๆท่านที่มีส่วนร่วมในผลงานวิจัยครั้งนี้ที่ได้ออกนามมาทั้งหมด ณ.ที่นี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาว่าวไทย ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนที่จะนำไปเป็นข้อมูลเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญา อันทรงคุณค่าของไทยในเรื่องต่างๆให้สืบไปเพื่อเป็นมรดกแก่ชนรุ่นหลัง